

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ผลการวิจัยสามารถสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ได้ตามรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทย และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการเรียนด้วยตนเอง โดยมีสมมติฐานของการวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทยและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สูงกว่า การเรียนด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพระนครศรีอยุธยา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 56 คน ได้มาโดยการจับฉลาก จำนวน 2 กลุ่มจาก 10 กลุ่ม โดยเป็นกลุ่มที่จัดตามสภาพจริง และจับฉลากอีกครั้ง เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 28 คน ได้รับการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และ กลุ่มควบคุม จำนวน 28 คน ได้รับการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้เวลาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 18 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบบทดสอบการอ่านจับใจความภาษาไทย แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย และแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียนรู้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานด้วยสถิติทดสอบ MANCOVA โดยใช้ความถนัดทางการเรียนก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทยหลังการทดลองของนักเรียนการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สูงกว่า การเรียนด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. คะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อวิชาภาษาไทยหลังการทดลอง ของนักศึกษาการศึกษา-นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สูงกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทยและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการเรียนด้วยตนเอง มีประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทยหลังการทดลอง ของนักศึกษาการศึกษา-นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สูงกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจาก

1.1 นักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ได้รับการฝึกให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active participation) จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มย่อย และได้รับการฝึกให้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ เนื้อหา และความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามหลักการเรียนรู้ตามกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ของ เขวภา เดชคุปต์ (2517 : 157) นักศึกษาได้เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น เกม บทบาทสมมุติ กรณีตัวอย่าง และการอภิปราย เป็นต้น ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ในการเรียนการสอนของ ทิศนา แจมมณี (2522 : 200-201) ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมโดยทั่วถึงกัน ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาและพบคำตอบด้วยตนเอง รู้จักคิด วิเคราะห์ ถึงกระบวนการต่าง ๆ ในการแสวงหาคำตอบ จึงส่งผลให้นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และเป็นไปตามหลักการสอนของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา และถือว่าการเรียนรู้ด้วยการกระทำ เป็นการเรียนรู้ที่แท้จริง โดยการรวมกลุ่มทำงานทำให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับความเห็นของ จันทิมา ลิ้มปิเจริญ (2522 : 44) ที่กล่าวถึงผลดีของการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการเรียนการสอน สรุปได้ว่า ผู้เรียนรู้จักเข้าใจตนเอง รู้จักคิด

1.2 การสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้
ส ม า ช ิ ก
ได้มีส่วนร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง กิจกรรมนั้น เป็นกิจกรรมที่ครูได้วางแผนไว้ก่อนอย่างเหมาะสม

จึงทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการทำงาน มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็นกันและกัน ได้เรียนรู้เรื่องของตัวเองและของกลุ่ม สามารถค้นพบสิ่งที่เรียนได้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมได้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนด้วยตนเอง สอดคล้องกับผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่พบว่า การสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า การสอนตามปกติ แบบเดิม แบบโครงการ และการสอนตามคู่มือครู เช่น ผลงานวิจัยของ เล็กซ์ (Lex. 1973 : Online) ที่ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนปีที่ 1 ที่เรียนเน้นหนักทางศาสนาและปรัชญาในมหาวิทยาลัยอินเดีย 2 กลุ่ม โดยวิธีเรียนแตกต่างกัน คือ กลุ่มทดลองเรียนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และกลุ่มควบคุมเรียนแบบเดิม ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พิสมัย แทนหลาบ (2541 : 110) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องพลังงานและสารเคมี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมศักดิ์ นุชมิตร (2547 : 56) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบโครงการ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียน ที่เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สุรพันธ์ กุศลสง (2543 : 54-55) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถและทัศนคติในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติประอบกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กับการสอนตามคู่มือครู การวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติประอบกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ และทัศนคติต่อการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ สูงกว่าการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ชูบ เดชเพชร (2535 : 66) ทำการวิจัยเรื่อง การทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมของผู้เรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย : วิธีสอนกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนทางไกลที่เรียนด้วยวิธีสอนกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ผู้เรียนทางไกลที่เรียนด้วยวิธีสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 วิไล ราชภักดิ์ (2539 : 54) ได้เปรียบเทียบการสอนภาษาไทย ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนแบบปกติ พบว่าการเรียนด้วย

กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่า การเรียนแบบปกติ พจนานพร เชียงว่อง (2528 : 65) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ที่เรียนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ ผลการศึกษาปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย กลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นพมาศ ตรีกุล (2532 : 55) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนแบบกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เจตคติต่อวิชาภาษาไทยหลังการทดลอง ของนักศึกษาศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สูงกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจาก ลักษณะของการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พฤติกรรมจากกลุ่ม รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ ฝึกการแก้ปัญหาร่วมกัน ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่คนเราอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มสังคม อีกทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะนิสัยส่วนตัวเกี่ยวกับการรู้ถึงวิธี คิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น จึงทำให้มีเจตคติต่อวิชาภาษาไทยในทางบวกสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยตนเอง ซึ่งการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์นี้ ฟิลลิป และ เอบเบิล (วิลโลวธรณ สันถะโกมล. 2535 : 19 ; อ้างอิงจาก Phillip & Ebble. 1966. **Influenine Attitude and changing behavior.** p. 20) กล่าวว่า กลุ่มจะเป็นเครื่องมือในการสอนอย่างหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านเจตคติ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

1.1.1 เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้
ก ร ะ บ ว น ก ำ ร
กลุ่มสัมพันธ์ ทำให้การอ่านจับใจความภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น จึงควรนำการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ไปใช้ในการสอนอ่านจับใจความภาษาไทย

1.1.2 ควรนำขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม
สัมพันธ์ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาอื่นที่สอน เพื่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
ส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
อย่างทั่วถึงกัน การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีบทบาทต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะ
เรียน เกิดความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์

ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไปร่วมใช้ในการพิจารณา
กำหนดนโยบายและวางแผนงานวิชาการ เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอน

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ยึดความสำคัญของการนำความรู้
ไปใช้ในชีวิตประจำวันและยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ซึ่งเหมาะสมกับนักศึกษา การศึกษา
นอกโรงเรียนมาก เพราะแต่ละคนเป็นผู้ที่มีวิถีชีวิตมีความรู้ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ สูง เป็นแหล่ง
ความรู้ของกลุ่มได้ ประกอบกับจากการตอบแบบสำรวจ นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบวิธีเรียนแบบ
ร่วมมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย นี้ ซึ่งในสหรัฐอเมริกาได้นำ
กระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ตั้งแต่ปี ค.ศ.1930 เป็นต้นมา โดย
ผู้สอนมีบทบาทเป็น ผู้อำนวยการความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนจะต้องมี
ความรู้ความสามารถในด้านวิชาการ มีความสามารถในการจูงใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน
การเรียนรู้ หน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนจึงควรกำหนดนโยบายให้นำกระบวนการกลุ่ม
สัมพันธ์มาใช้จัดกิจกรรม การเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้สอนให้มี
ความสามารถในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม
สัมพันธ์ กับตัวแปรตามด้านอื่น ๆ เช่น การคิดวิจารณ์ญาณ ความรับผิดชอบ ความคงทนต่อการ
เรี ย น

พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และศึกษาเชื่อมโยงกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เก่ง ปานกลาง อ่อน)

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย
ก ร ะ บ ว น ก า ร
กลุ่มสัมพันธ์ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่น เช่น โมเดลชิปป่า การจัดการเรียนรู้ด้วย
Story line การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

2.3 ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม
สัมพันธ์กับนักศึกษาในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และในวิชาอื่น